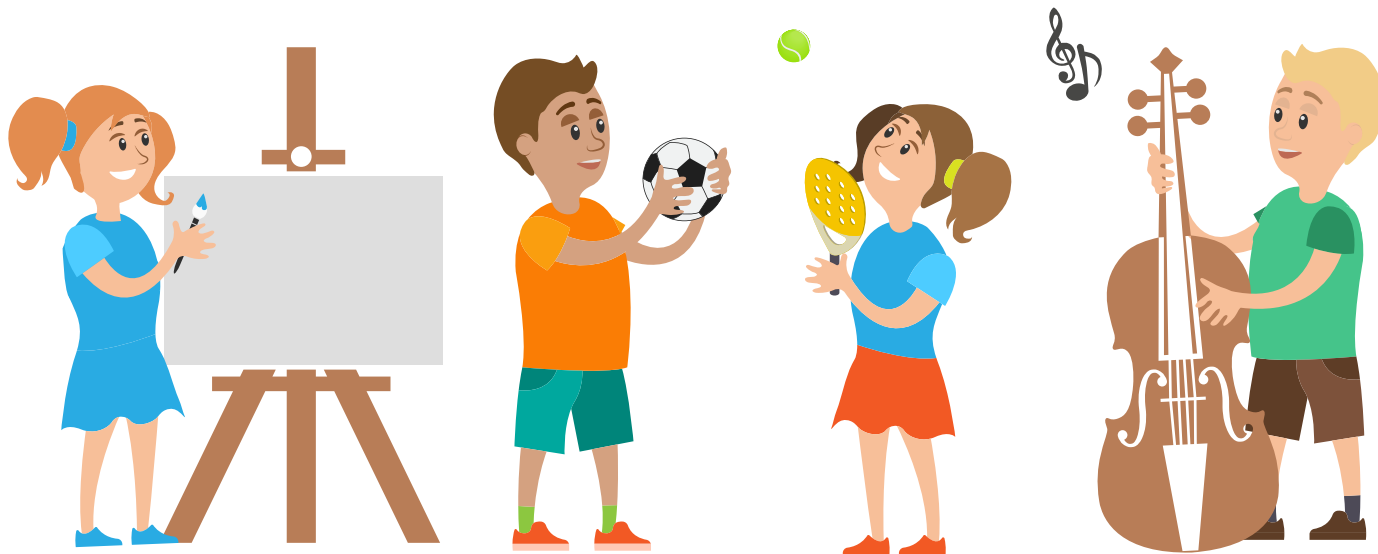

Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter og kulturliv

Sigurd Eid Jacobsen, Patrick Lie Andersen, Åsta Dyrnes Nordø, Mira Sletten,
Daniel Arnesen og Karl Henrik Sivesind

Om datagrunnlaget

Ungdataundersøkelsene

Analysene av regelmessig deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter baserer seg på et tverrsnitt av Ungdataundersøkelser fra 2014 til 2018. Utvalget består av i alt 239 288 ungdommer fra 8. trinn i grunnskolen til og med andre året i videregående skole, fordelt på 406 kommuner.

Regelmessig deltakelse er definert som at man har deltatt tre eller flere ganger i løpet av én måned i minst én av fire organisasjonstyper: idrettslag, fritidsklubb, religiøs forening, kulturorganisasjon eller annen organisasjon. Indikatoren på sosioøkonomisk status er basert på foreldrenes utdanningsnivå, antall bøker i hjemmet og familiens velstandsnivå.

Kultur- og mediebruksundersøkelser

Analysene av deltakelse i kulturaktiviteter bygger på Kultur- og mediebruksundersøkelsene fra 2000, 2008 og 2016, som er befolkningsundersøkelser gjennomført av SSB. Vi avgrenser oss i analysene til barn og unge i alderen 9–17 år.

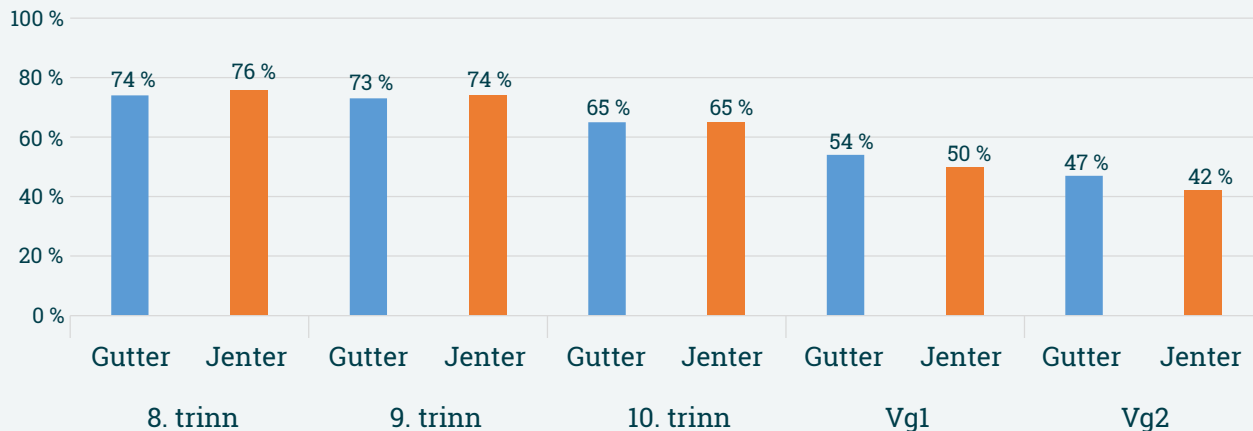
Spørsmålene om deltakelse i kulturaktiviteter er: «Er du med i teater- eller revygruppe?», «Driver du med organisert dans på fritiden?», «Er du for tiden aktivt med i musikkgruppe?», «Driver du med billedkunst eller håndverk?». For idrett var spørsmålet: «Hvor lenge er det siden du sist var aktiv deltaker i et idrettsarrangement?». Deltakelsen er regnet med om de har deltatt de siste 6 månedene.

Indikatoren for sosioøkonomisk status er et forenklet mål basert på hovedinntektstakers (foresattes) utdanningsnivå og husholdningens bruttoinntekt.

Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter

63 prosent av barn og unge fra 8. trinn på ungdomsskole til andre trinn i videregående skole deltar regelmessig i organiserte fritidsaktiviteter.

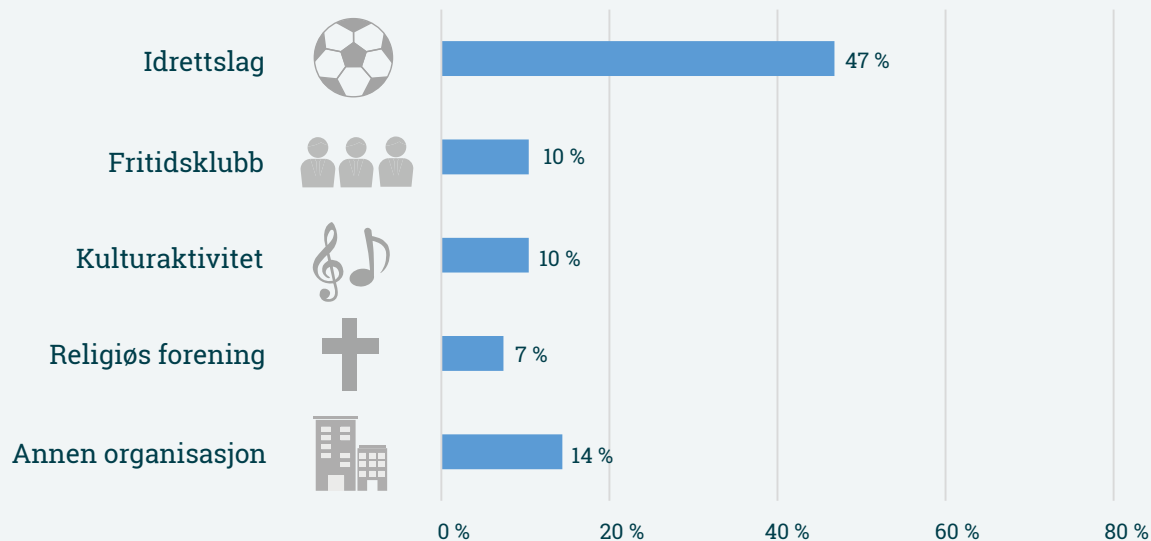
Det er små eller ingen forskjeller i deltakelsen mellom gutter og jenter i ungdomsskolealder, mens gutter deltar i litt større grad enn jenter blant de som går på videregående skole. Samtidig faller mange ut av organiserte fritidsaktiviteter i løpet av ungdomstiden.

Deltakelse i ulike typer organisasjoner

Idretten har en sentral posisjon i barn og unges oppvekst, og mange (47 prosent) deltar jevnlig i idrettsaktiviteter.

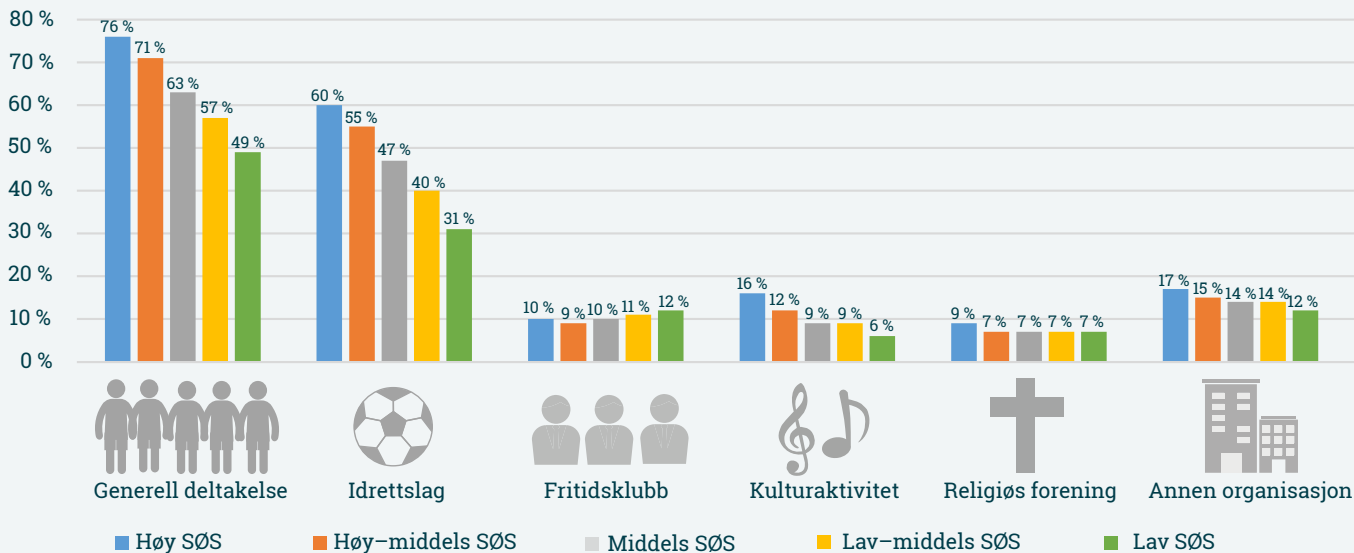
10 prosent av barn og unge deltar regelmessig i kulturaktiviteter, inkludert korps, kor og orkester og musikk- og kulturskole. Det er like mange barn og unge som deltar på aktivitet i regi av fritidsklubb. Videre deltar 7 prosent i religiøse foreninger, og 14 prosent deltar regelmessig i andre typer organisasjoner.

Sosioøkonomiske forskjeller i deltakelse

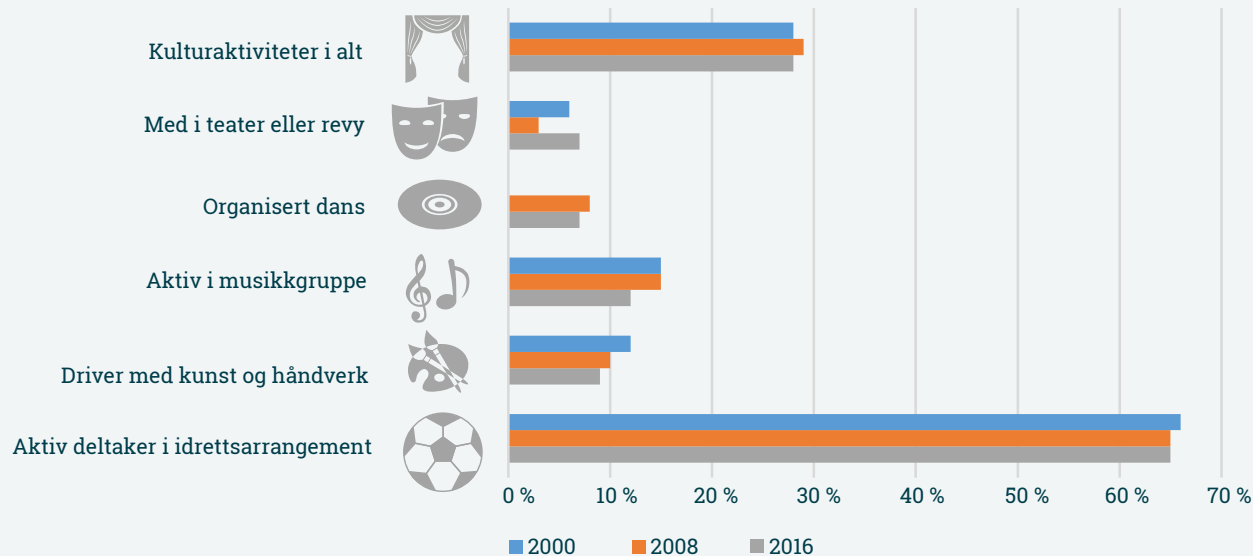
Barn og unge fra familier med minst ressurser deltar mindre regelmessig i organiserte fritidsaktiviteter enn barn og unge fra familier med mest ressurser. Dette er spesielt tydelig for aktiviteter i regi av idrettslag, men også når det gjelder kulturaktiviteter og andre organisasjoner.

Barn og unge fra familier med minst sosioøkonomiske ressurser er gruppert som lav SØS-gruppen, og de fra familier med mest ressurser er gruppert som høy SØS-gruppen.

Barn og unge i lokalt kulturliv og idrett

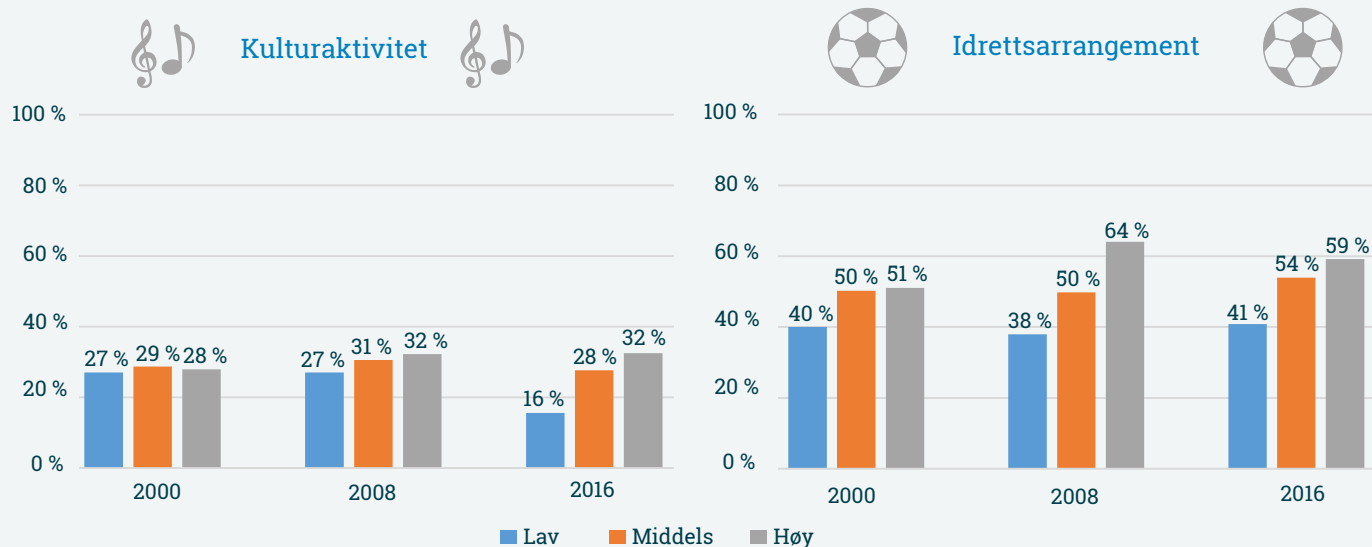
Andelen som hadde deltatt i kultur- og idrettsaktiviteter, har i stor grad holdt seg stabil fra 2000 til 2016. I alt var det 28 prosent som deltok i kulturaktiviteter i 2016, mot 65 prosent som deltok på idrettsarrangement. Det kan imidlertid se ut til at det er en liten nedgang i andelen som deltok i musikkgruppe, og som drev med billedkunst og håndverk, fra 2000 til 2016.

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsene

Deltakelse etter sosioøkonomisk status

På sosioøkonomisk status ser vi betydelige sosiale forskjeller i deltakelsen på idrettsarrangement alle årene. For deltakelse i kulturaktiviteter finner vi på sin side at forskjellene etter sosioøkonomisk status øker. Dette bekrefter forskjellene i Ungdata, men for et bredere aldersspenn (9–17 år) og basert på foretattes opplysninger om økonomi og utdanning.

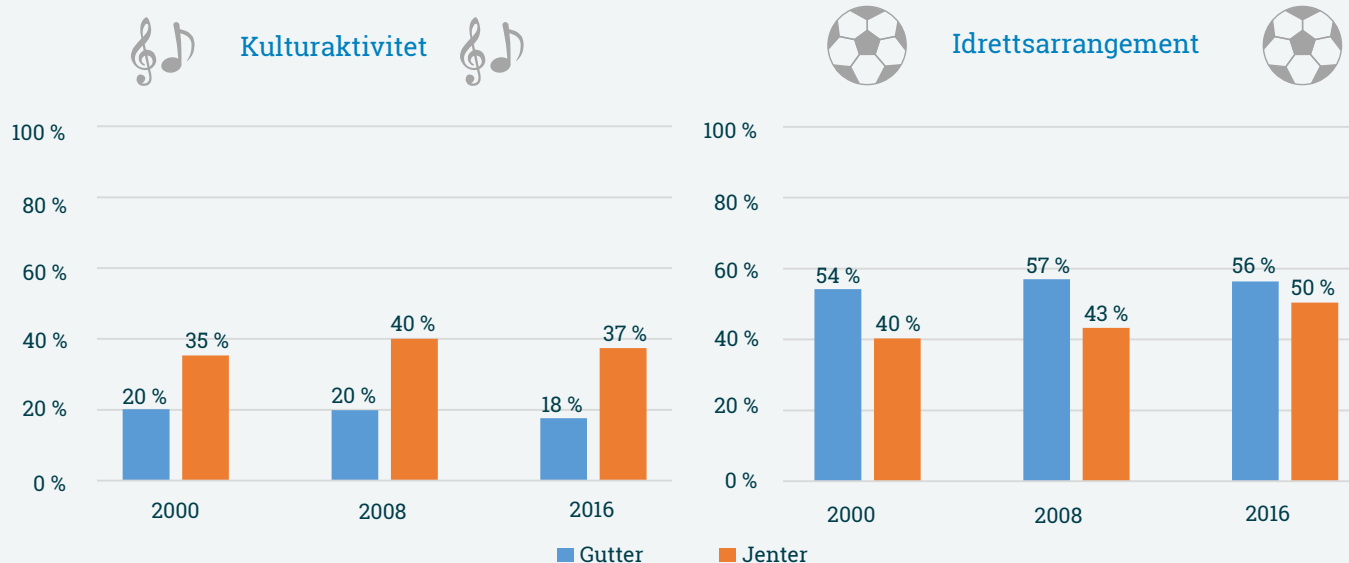

Andelen barn og unge 9–17 år som deltok i kulturaktiviteter og på idrettsarrangement etter sosioøkonomisk status.

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsene

Deltakelse blant gutter og jenter

Vi finner at mens det var flere jenter enn gutter som deltok i kulturaktiviteter, var det flere gutter enn jenter som deltok på idrettsarrangement. Andelen som deltok i begge typer aktiviteter gikk ned med alder.

Andelen barn og unge 9–17 år som deltok i kulturaktiviteter og på idrettsarrangement etter kjønn.

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsene

Deltakelse etter alder

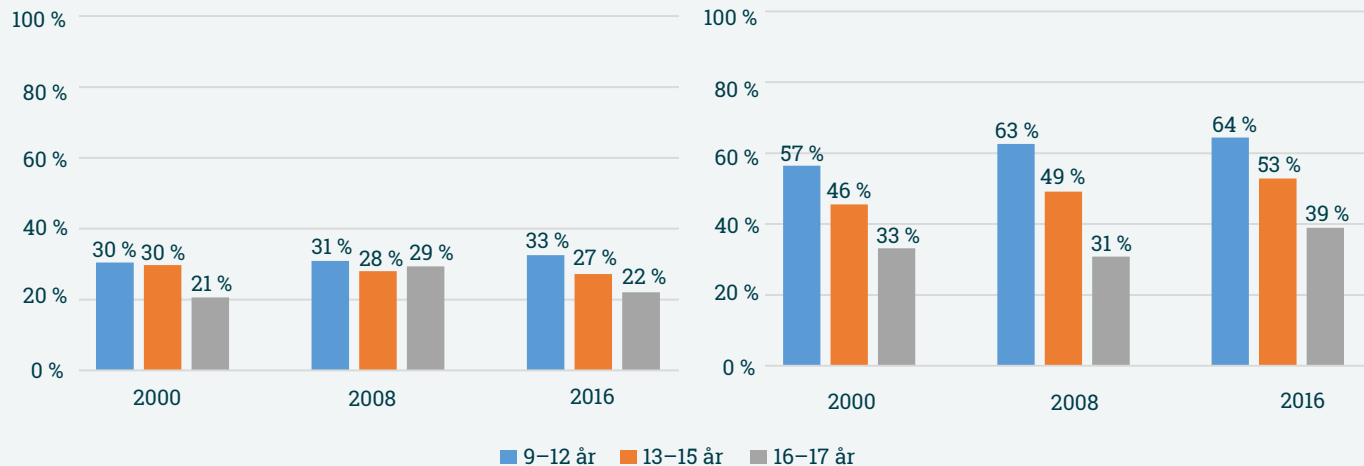
Det er flest i aldersgruppen 9–12 år som driver med fritidsaktiviteter innenfor både kultur og idrett. Deltakelsen avtar jo eldre de blir.

Kulturaktivitet

Idrettsarrangement

Andelen barn og unge 9–17 år som deltok i kulturaktiviteter og på idrettsarrangement etter alder.

Kilde: Kultur- og mediebruksundersøkelsene